

BOEKEN

AL ZIJN de rechtstreekse getuigen haast allen overleden, toch blijft het belangrijk om ons het verhaal van de Eerste Wereldoorlog te blijven herinneren. Het was immers de bloedigste strijd ooit, die bovendien een deel van ons land volledig verwoeste en een tot dan toe ongeziene vluchtelingenstroom op gang bracht. Honderduizenden Belgen, Britten, Duitsers, Fransen, maar ook Afrikanen en Aziaten lieten in de West-Vlaamse klei het leven.

Dit unieke boek met interactieve cd-rom neemt de lezer mee op een boeiende reis naar de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek. Samenstellers zijn de medewerkers van het Talbot House in Poperinge, het In Flanders Fields Museum in Ieper en de IJzertoren in Diksmuide. Allen experts ter zake. Dat levert een divers beeld op.

Het fraai geïllustreerde boek vertrekt van het verhaal van vijftien getuigen. Opmerkelijk, drie van hen waren priester. Centraal staat de streek waar echt de strijd woedde. We leren over wat er nog te zien is, en de verhalen zijn ook verbonden met welbepaalde plaatsen. Het uitzonderlijke aan deze uitgave is de bijbehorende cd-rom, die onder meer een encyclopedie en een tijdslijn van de Grote Oorlog bevat. Er staan zelfs filmpjes op. De uitgave richt zich blijkbaar vooral op het onderwijs, want de samenstellers bieden opdrachten aan om op te zoeken. (EDS)

Dries Chaerle (en anderen), De Grote Oorlog. De Eerste Wereldoorlog in de Westhoek, Lannoo, Tielt, 2008, 94 blz. (+ cd-rom), 19,95 euro, ISBN 978 90 209 75376.

TONY JUDT is een (joodse) Britse hoogleraar geschiedenis, behept met een diep inzicht én een scherpe pen. In *De vergeten twintigste eeuw* bundelt hij een aantal opstellen van de afgelopen tien jaar (meestal gepubliceerd in toonaangevende bladen), waarin hij de recente geschiedenis onder de loep neemt. In dat verhaal speelt natuurlijk de Koude Oorlog, de strijd tussen de grootmachten Verenigde Staten en Sovjet-Unie na de Tweede Wereldoorlog, een voorname rol. Maar er is meer. Tegelijk haalt Judt een aantal wat vergeten historische verwickelingen naar boven, die misschien even wezenlijk zijn om onze huidige eeuw te begrijpen.

Het trieste lot van het jodendom én van de staat Israël krijgen opvallend veel aandacht. Maar anders dan verwacht is de (joodse) auteur bijzonder scherp voor de joodse staat, die hij bestempelt als „het land dat niet groot wilde worden“. Misschien moet je zelf jood zijn om dergelijke zaken te kunnen zeggen over Israël.

Een ander opvallend hoofdstuk gaat over ons eigen vaderland, waarin toch wel een zekere bewondering doorklinkt. Met verbazing ontdekt de historicus een 'statenloze staat' die al bij al goed functioneert en waar er in de toch wel vele en diepgaande conflicten (tussen taal- en levensbeschouwelijke groepen) nooit bloed vloeit. Fans van wijlen Joannes-Paulus II onthouden zich beter van de lectuur. Judt maakt de vorige paus met de grond gelijk. „De problemen die hij aan zijn Kerk heeft nagelaten, moeten nog beginnen“, klinkt het bikkelhoud. (EDS)

Tony Judt, De vergeten twintigste eeuw. Nieuwe wereldgeschiedenis, Contact, Antwerpen/Amsterdam, 2008, 488 blz., 49,95 euro, ISBN 978 90 254 2398 8.

PRODUCTEN van vroeger en typische streekgerechten zijn weer helemaal in. Stefaan Van Laere verdiepte zich in de keuken van onze (over-)grootmoeders en haalt recepten uit de kast voor doordeweekse gewassen als asperge en kool, maar ook rabarber, zuring en warmoes. Het eigene van iedere Vlaamse (en Waalse) streek (boekweit in Limburg, hop in de Westhoek...) wordt recht gedaan.

Winifred Van Killegem geeft bij ieder product enkele wonderlijke tips. De wijsheid van grootmoeder is aldus veilig gesteld. O ja, vroeger werd gekookt op een kachel, gestookt met kolen, hout of turf. Koken duurde toen veel langer, en dat liet zich zowaar ook proeven. (EDS)

Stefaan Van Laere, Grootmoeders kookkunst in de keuken van (n)u, Davidsfonds, Leuven, 2008, 144 blz., 27,50 euro, ISBN 978 90 582 6488 6.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

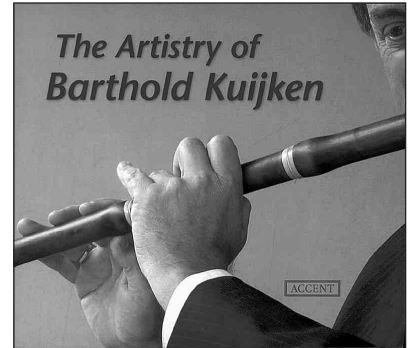
FLUIT, FLUIT, FLUIT

ONZE LANDGENOOT Barthold Kuijken legt zich al sinds zijn achttiende intens toe op de fluitmuziek. Zijn allereerste (toen nog plaat-) opname dateert uit 1978. Kortom, deze kunstenaar is momenteel op het moment gekomen dat hij met gerechtvaardigde tevredenheid mag terugkijken op een fantastische carrière. Voor het eigenzinnige label Accent stelde hij daarom een soort 'best of' samen die menig muzikliefhebber met vreugde in zijn collectie zal verwelkomen. Een aantal oudere opnames bestond slechts op vinyl. Dit overzicht is dus een vorm van schattenjacht!

Hoogst interessant in het verhaal van Kuijken is zijn relatie tot zijn instrument en de vriendschap en samenwerking die hij met meerdere instrumentenbouwers opbouwde. Kuijken en zijn broers zijn befaamd om hun nauwgezette zoektocht naar de correcte historische klank, maar dat wil niet zeggen dat ze blind zijn voor de problemen van die reconstructie. Ook als een fluit een eerbiedwaardige ouderdom heeft, maar als het instrument slecht werd behandeld, is de uitvoerder beter af met een moderne kopie.

Uiteraard is de muziek het belangrijkste. Bij het luisteren valt op hoezeer Barthold Kuijken zichzelf trouw bleef. Onherhaalbaar is de context van zijn eerste optredens. Toen had zijn musiceren een radicale nieuwheid die hem meteen in de 'eredivisie' van zijn kunstvorm plaats liet nemen naast een Jean-Pierre Rampal en andere coryfeeën. Dertig jaar later staat Barthold Kuijken daar nog altijd! (JC)

The Artistry of Barthold Kuijken, Accent (distributie Coda), ACC 24203, 13,90 euro.

vingen en aardigheidjes, alleen voor de persoonlijke kick, het oog tersluiks gericht op de applausmeter.

Gelukkig is Steger een virtuoos met een verbluffende techniek die zijn talent in dienst wil stellen van de muziek. Dat lukt zeker met de muziek van Giuseppe Baldassare Sammartini, een Frans-Italiaanse hoboïst uit de eerste helft van de achttiende eeuw, die zoals Locatelli soelaas zocht in noordelijkere streken. Hij trad in Londen in dienst van de Prince of Wales en ontpopte er zich zoals Händel en onze William de Fesch als een gevierd componist. In dit geval zijn het de blokfluitsonates met basso continuo die Steger vertolkt, hier samen met een overtuigend klinkend gezelschap met klavecimbel, harp, cello, gitaar, theorbe en fagot.

Dat Sammartini zich met blokfluit bezighield, was voor deze hobospeler wellicht niet de eerste keuze, maar hij was blijkbaar wel voldoende commercieel ingesteld om te merken dat er een niche was op de muzikale markt. Zijn muziek in Italiaanse stijl was eertijds zeer geliefd en kan, gespeeld door deze knappe muzikanten, ons nog steeds danig bekoren. Eigenlijk zonde dat deze mooie instrumentenfamilie tegen het einde van de achttiende eeuw vervangen werd door de dwarsfluit. (JC)

Giuseppe Sammartini, Sonatas for Recorder and Bass Continuo, door Maurice Steger (blokfluit), harmonia mundi, HMC 905266, 19,60 euro.

PAPA SCHRIJFT MUZIEK

JOSEPH HAYDN, in de wandelgangen 'papa' genoemd, was een minzaam mens die de zon in andermans water kon laten schijnen. Hij stimuleerde steeds 'opkomend' talent in plaats van zuur te reageren. Misschien had die houding ook te maken met Haydn's moeilijke beginjaren. Ook hij had acht jaar lang zwarte sneeuw gezien en allerlei vervelende karweien moeten opknappen om rond te komen.

Omstreeks 1757 had hij echter zijn eerste 'vaste baan' gevonden. Hij kon een zolderkamertje huren, zij het onverwarmd, dat het toneel werd van tal van muzikale ontmoetingen. Het huis werd immers bewoond door een verweduwde Esterhazy-prinses, en dat zou Haydn later een baan opleveren bij de jonge prins. Ook de dichter en librettist Pietro Metastasio huisde er, en via deze kwam Haydn in contact met componisten als Nicola Porpora, Dittersdorf en Gluck. Netwerken is van alle tijden!

Het *Divertimento in F* stamt uit die beginperiode waarin de componist al goed op weg is om de barokmuziek vaarwel te zeggen. Het was een experiment voor zijn latere symfonisch werk. Maar beide concerto's laten ook een Haydn in bloedvorm horen. Wie slechts even de aanzet beluistert van het *allegro* van het concert in G, hoort de paardjes lustig draven voor de koets.

Welk verschil met het mooie *adagio* dat erop volgt en dat La Petite Bande precies speelt zoals het hoort: niet te traag, niet slepend, maar rustig en bezonnen. De nauwgezetheid waarmee klavecijnist Ewald Demeyere het tempo mee stuurt is gewoon perfect. Deze Haydn-vertolking is echt af! (JC)

Joseph Haydn, Harpsichord Concertos in F and G. Divertimento in F, door La Petite Bande met Ewald Demeyere (klavecimbel solo) en onder de algemene leiding van Sigiswald Kuyken, Accent (distributie Coda), ACC 24188, 22,10 euro.

